

Pääkirjoitus

Hoitotieteellinen näyttö ja osaaminen käyttöön

Hyvät Hoitotiede-lehden lukijat. Meillä on ilo toimittaa tämä supplementtinumero, joka on avoimesti kaikkien saatavissa sähköisenä versiona. Lehden artikkelit perustuvat syyskuussa 2022 järjestettyyn XVII kansalliseen hoitotieteelliseen konferenssiin.

Konferenssi järjestettiin yhteistyössä Hoitotieteiden tutkimusseura r.y.:n ja Oulun yliopiston lääketieteen tekniikan ja terveystieteiden tutkimusyksikön kanssa, johon hoitotiede tieteenalana kuuluu osana monitieteistä tiedeyhteisöä. Konferenssin aikana saimme kuunnella monia mielenkiintoisia esityksiä ja pääluentoja, mutta myös tuntee yhteenkuuluvuutta ja ylpeyttä omasta tieteenalastamme. Koronavuosin jälkeen oli pitkästä ajasta mahdollisuus kokoontua yhteen ja keskustella kasvotusten hoitotieteellisestä tutkimuksesta, sen tuloksista ja merkityksestä näyttöön perustuvassa terveydenhuollossa.

Tämän vuoden konferenssin teemana oli ”Hoitotieteellinen näyttö ja osaaminen käyttöön”. Perinteisen menettelytavan mukaisesti pyysimme hoitotieteen tutkijoita kirjoittamaan tästä teemasta tieteellisen artikkelin. Valinta perustui konferenssiin lähetettyihin tiivistelmiin, joiden arvioinnissa kiinnitettiin erityisesti huomiota aiheen kiinnostavuuteen ja ajankohtaisuuteen, menetelmiin sekä tulosten hyödynnettävyyteen. Kaikki meille saapuneet käsikirjoitukset arvioitiin Hoitotiede-lehden käytännön mukaisesti. Tällöin kaksi ulkopuolista henkilöä arvioi jokaisen käsikirjoituksen ns. double blind review -menetelmän mukaisesti. Kiitos vielä kaikille kirjoittajille ja arvioijille nopeasta ja joustavasta yhteistyöstä arviointiprosessin aikana.

Tämä Hoitotiede-lehden supplementtinumero sisältää kuusi artikkelia, joissa kuvataan konferenssin teeman mukaisia tutkimuksia. Ne sisältävät myös tutkimusmenetelmiltään monipuolisia artikkeleita, joista kaksi on englanninkielistä. Teemaa tarkastellaan näyttöön perustuvassa terveydenhuollossa niin hoitotyön käytännön, koulutuksen kuin johtamisen näkökulmista. Näyttöön perustuvan terveydenhuollon edistäminen on kaikkien yhteinen tavoite, ja siinä tehtävät jakautuvat eri toimijoille oman osaamisalueen mukaisesti. Esimerkiksi tutkijoilla on päävastuu näytön tuottamisessa ja tiivistämisessä, oppilaitoksilla ja muilla organisaatiolla vastaavasti näytön levittämisessä. Jotta näyttöä lopulta voidaan hyödyntää potilaan/asiakkaan hoidossa, täytyy sosiaali- ja terveydenhuollon johtajien, asiantuntijoiden ja ammattihenkilöiden (esim. sairaanhoitajat ja lähihoitajat) ottaa se käyttöön toiminnassaan. Haasteena näyttöön perustuvassa terveydenhuollossa on edelleen näytön implementointi. Lisäksi tiedetään, että tutkimustiedon hyödyntämisessä hoitotyön käytäntöön voi olla viivettä jopa yli kymmenen vuotta.

Eri toimijoiden osaaminen korostuu näyttöön perustuvassa terveydenhuollossa. Ensimmäisessä artikkelissa arvioidaan valmistumisvaiheessa olevien sairaanhoitajaopiskelijoiden lääkelaskuosaamista. Tulosten mukaan osaamisessa oli vaihtelua, mikä voi olla uhkana potilasturvallisuudelle hoitotyössä. Koulutuksen kehittämistarve ilmenee myös toisen artikkelin tulosten mukaan, jossa terveystieteiden opettajaopiskelijoiden osaamisprofiileissa oli vahvinta näyttöön perustuvan käytännön osaaminen, mutta yhteistyö ja verkosto-osaaminen oli heikointa.

Laajavastuista hoitotyötä tekevillä sairaanhoitajilla on merkittävä asema sote-uudistuksen tavoitteiden saavuttamisessa. Kolmannessa artikkelissa tarkasteltiin kliinisen hoitotyön asiantuntijoiden osaamisalueita, joista eniten hyödynnettiin organisaatio-osaamista ja vähiten kliinisen hoitotyön osaamista. Saatuja tuloksia voidaan hyödyntää asiantuntijarakenteiden selkiyttämisessä ja tehtäviin liittyvän koulutuksen kehittämässä. Koulutuksella voidaan lisätä myös lapsiperheammattilaisten osaamista, mikä tuli esille neljännessä artikkelissa. Siinä ERICA-koulutusohjelmaan osallistuneiden ammattilaisten tiedot ja taidot lasten kaltoinkohtelun riskiolojen tunnistamisesta ja siihen puuttumisesta lisääntyivät koulutuksen jälkeen.

Tämän supplementinumeron kaksi viimeistä artikkelia kohdistuvat osaamiseen hoitotyön johtajien näkökulmasta. Tutkimuksessa, jossa yksiköiden esihenkilöt arvioivat iäkkäiden palliatiiviseen hoitoon ja saattohoitoon liittyvää osaamista, ilmeni lisäkoulutuksen tarvetta. Se kohdistui eniten psykososiaalisten oireiden ja eksistentiaalis-

ten tarpeiden tunnistamiseen sekä lääkkeettömään hoitoon. Lisäksi eettinen osaaminen terveydenhuollossa on yksi keskeisimmistä osaamisalueista, minkä ylläpitämisessä johtajilla on keskeinen rooli. Tämän artikkelin tulokset haastavat jokaista johtajaa pohtimaan myös omaa eettistä osaamistaan.

Toivomme kaikille lehden lukijoille antoisia lukuhetkiä tämän supplementinumeron parissa ja kiinnostusta lukea jatkossakin oman tieteenalamme hoitotieteellisiä tutkimuksia. Hoitotiede-lehti välittää tietoa hoitotieteestä ja sen tutkimustuloksista sekä toimii tieteellisenä keskustelufoorumina.

Oulussa syysruskan kauniista väreistä iloiten

Tarja Pölkki
Professori
Vieraileva päätoimittaja

Pirjo Kaakinen
Dosentti
Vieraileva toimitussihteeri